

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čakovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon Interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Zadnji čas!

Morda ste pozabili, da je »Slovenski Gospodar« objavil ob novem letu, da zagotovi vsem svojim celoletnim naročnikom v slučaju, da jih zadene nesreča in jim pogori njihov dom, podpore 1000 Din. Če niste še celotni naročnik »Slovenskega Gospodarja«, še je čas, hitite, da boste deležni te pravice!

Morda niste brali, da je »Slovenski Gospodar« objavil: to pravico imajo le samo oni celoletni naročniki, ki bodo vsaj do 31. marca 1930 imeli vplačano celoletno naročnino. Ako sploh še niste naročeni, ako imate samo nekaj plačane naročnine, ne pa do konca leta 1930, vplačajte vsaj do dne 31. marca celo naročnino ali doplačilo. Še je čas, pa zadnji čas, zato hitite!

Morda ne veste, da je od novega leta dosedaj pogorelo že precej kmetskih domov. Imeli smo dva slučaja, da naročnina ni bila celoletno poravnana, več slučajev pa, da sploh ni bila poravnana. Seveda taki niso mogli dobiti podpore, ker se pogodba glasi samo za celoletne naročnike. Pogoje za dosego podpore smo objavili v božični številki »Slovenskega Gospodarja« leta 1929.

Celoletna naročnina „Slov. Gospodarja“ znaša 32 Din.

Položnice dobite na vsaki pošti. Novi naročniki, napišite na sredino položnice besedo: nov.

Hitite! Do 31. marca je še čas!

Vsaka kmetska hiša bodi zavarovana za 1000 Din od „Slov. Gospodarja“!

Določbe nove uredbe za vinogradnike-posestnike.

Kako se bodo izvajale?

Oddelek za davke v finančnem ministrstvu je tekom 5 tednov izdal dvojno pojasnilo o tolmačenju pravilnika o zatrošarinjenju vina. S prvim tolmačenjem z dne 16. januarja je bilo določeno, da morajo vinogradniki-posesniki, ki imajo vinograde v drugih občinah, če prenesejo ali prepeljejo vino, ki ga rabijo za domačo potrebo, iz občine, kjer je vinograd, v občino, kjer stanujejo, plačati državno in oblastno trošarino. »Kmetska zveza« v Mariboru je poslala 12. februarja ulogo in prošnjo finančnemu ministru v Beograd, naj se to novo, slovenskim vinogradnikom-posesnikom tako kvarno

Zato naročajte celoletno »Slovenskega Gospodarja« in sicer vsaj do dne 31. t. m., da boste mogli v slučaju nesreče zahtevati podporo.

Nesreča nikdar ne počiva, nihče ne ve, koga in kdaj ga zadene. Kdor je torej sam celoleten naročnik »Slovenskega Gospodarja«, pa ve za svojega sosedo, prijatelja ali znanca, da še ni, naj mu stori to dobroto, pa ga opozori na to, da je sicer še čas, pa že zadnji čas, samo še do dne 31. marca 1930, ako hoče biti kot celoleten naročnik zavarovan za slučaj požara.

Kdor bo zamudil, bo sam krivi! Vemo, da bodo pozneje mnogi prihajali in bodo v svoji nesreči hoteli dobiti podporo »Slovenskega Gospodarja«, a povedati moramo ponovno, da imamo pogodbo, glasom katere ne moremo in ne smemo dati podpore razven celoletnim naročnikom. Kdor pa je vplačal do 31. marca 1930 celoletno naročnino, ima od dneva celotnega vplačila zagotovilo »Slovenskega Gospodarja«, da se mu bode v slučaju nesreče podpora dejansko izplačala. (Glej pravilnik v božični številki.)

Celoletna naročnina „Slov. Gospodarja“ znaša 32 Din.

Položnice dobite na vsaki pošti. Novi naročniki, napišite na sredino položnice besedo: nov.

Hitite! Do 31. marca je še čas!

Vsaka kmetska hiša bodi zavarovana za 1000 Din od „Slov. Gospodarja“!

Hitite!

vsaka prodaja (odtujitev) vina in vinskega mošta.

2. O vinogradnikih, ki sami ali z najetimi delnarji obdelujejo svoje vinograde, če ne stanujejo v občini, kjer imajo svoj vinograd, a želijo v teku leta prenesti gotov del svojega pridelanega vina za domačo potrebo v kraj, kjer stanujejo, velja naslednje: Dolžni so, da po 20. novembru, najkasneje do 31. januarja prijavijo svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole vsaj svoj pridelek vina, torej ne vinskega mošta. Oddelek bo na licu mesta ugotovil količino pridelanega vina pri vsakem takem vinogradniku ter bo to vpisal v posebno beležko.

3. Obenem s prijavo pridelanega vina morajo vložiti taki vinogradniki pri oddelku, ki je prejel prijavo, prošnjo, kolekovano s 5 Din, da se jim dovolj od časa do časa prenos gotovih količin vina mesečno na njihov dom. Te količine vina ne smejo presežati 100 litrov na mesec. Oddelek finančne kontrole predloži prošnjo finančni direkciji s poročilom, v katerem je navesti: koliko vina je pridelal dotični vinogradnik v letu, za katero gre, kje ima to vino shranjeno in v kakšnih mesečnih količinah želi vino prenesti. Finančna direkcija bo na to prošnjo izdala rešitev, vpisala to rešitev v kontrolno knjižico ter jo poslala s spisom vred oddelku, da obvesti vinogradnika ter mu dostavi kontrolno knjižico. Količina dovoljenega vina brez trošarine je določena na največ 100 litrov na mesec. Teh 100 litrov se more prenesti enkrat ali v manjših količinah večkrat v mesecu iz vinograda na dom vinogradnika.

4. Vsak prenos vina za domačo porabo mora vinogradnik prijaviti svojemu pristojnemu oddelku finančne kontrole, ki vpiše prenešeno količino vina v kontrolno knjižico. Kot pristojen se smatra tisti oddelek finančne kontrole, v čigar okolišju se nahaja vinograd, ne pa stanovanje vinogradnika. Tak vinogradnik stoji pod kontrolo. O vinu v njegovem vinogradu se vodi razvidnost, pravico ima do ležnega izgubka 1/100 mesečno; pri končnem obračunu, ki se bo izvršil pri izčrpanju zaloge, odnosno z zadnjim avgustom, pa jamči za morebitne primanjkljaje ter mora te primanjkljaje zatrošariniti.

5. Vsemu temu se izognejo vinogradniki tako, da spravijo toliko vinskega mošta ali grozdja še pred 20. novembrom iz vinograda na svoj dom, da lub-

ko krijejo potrebo vina za celo leto na ta način. Prenos grozdja ali vinskega mošta (sladkega vina) iz občine, kjer se nahaja vinograd, v občino, kjer se nahaja stanovanje vinogradnika, je še nadalje prost, ker grozdje, odnosno vinski mošt ni trošarinski predmet. Istotako je vino, ki izvira iz takega grozdja, odnosno vinskega mošta, prosto od plačila državne in oblastne (banovinske) trošarine. Taki vinogradniki lahko spravijo tako velike količine vinskega mošta na svoj dom, da jim bodo zadostovale te količine do 20. novembra kot vinski mošt in po 20. novembru kot vino za celo leto.

6. O vinogradnikih, ki ne stanujejo v isti občini, kjer imajo svoj vinograd, a želijo shranjevati pridelano vino — radi lažje prodaje in drugih razlogov — mesto v oddaljenem vinogradu na kraju stanovanja, velja sledeče: To je sedaj dovoljeno trošarine prosto, a prevoz vina se mora prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole in izvršiti s spremnico. Pa tudi takšni vinogradniki smejo porabiti za domačo potrebo k večjemu 100 litrov vina mesečno ter je njihovo vino istotako pod kontrolo.

7. Kar se tiče postopanja v sedanjem letu do jeseni, po navodilu finančne direkcije ni proti vinogradnikom-posesnikom, ki imajo v različnih občinah stanovanje in vinograd in ki so spravili gotove količine vina lastnega pridelka dosedaj na svoj dom, ukreniti ničesar. Istotako takim vinogradnikom ni delati zaprek, če bi hoteli sedaj še prevažati gotove količine vina iz svojih vinogradov na svoj dom za domačo potrebo. Ker še ni potrebnih tiskovin (kontrolne knjižice), namerava finančna direkcija zgoraj razložene določbe o prijavi vina itd. uveljaviti šele v jeseni. Do tedaj pa je ljudi podučiti, da si bodo jasni o novih določilih. Same to, kar smo navedli pod točko 6., se uveljavi takoj. Tisti vinogradniki, ki ne stanujejo v isti občini, kjer imajo vinograd, a želijo vse pridelano vino — iz prometnih razlogov, razlogov lažje prodaje — shranjevati mesto v oddaljenem vinogradu na mestu svojega stanovanja, morajo napraviti prošnjo, katero je treba primerno opremljeno z vsemi potrebnimi podatki poslati v oddelček finančni direkciji.

V NAŠI DRŽAVI.

Krog banovinskih proračunov. Državni proračun bo stopil v veljavo dne 1. aprila. Istočasno z novim državnim proračunom bodo uveljavljeni tudi proračuni banovin, ki so že vsi potrjeni od finančnega ministra, izvemši dravsko in savsko banovino. Zanimiv je proračun vrbaške banovine s središčem v Banjaluki. Proračun te banovine znaša 73 milijonov Din, dohodki pa le 28 milijonov. Za kritje tega proračuna bo morala vlada odobriti 45 milijonov državne podpore. V vrbaški banovini je 90 odstotkov prebivalcev nepismenih. Z novim proračunom mislijo zgraditi 100 ljudskih šol.

Atentati makedonstvojučih. Atentate makedonstvojučih na našem ozemlju v Pirotu, Krivi Palanki in Strumici je preiskala bolgarsko-jugoslovanska komisija in ugotovila popolno krivdo krvave organizacije makedonstvojučih Bolgarska vlada izjavlja, da bo nastopila z vso silo proti organizaciji, ki povzroča neprestane nemire na Balkanu. Cela kulturna Evropa poziva Bolgarijo, naj najde sredstva in načine, da bo iztrebila barbarstvo in krvava divjaštva v krajih ob jugoslovansko-bolgarski meji. Atentati makedonstvojučih niso le stalna nevarnost za mir na Balkanu, marveč v Evropi sploh. Naša vlada ne bo storila radi zadnjih atentatov nobenih korakov v Sofiji, temveč bo počakala na ukrepe bolgarske vlade.

Carine proti uvozu plemenske živine. Minister poljedelstva je odredil poljedelskim oddelkom banskih uprav, da so dolžni v zmislu zakona o banskih upravah izdati potrdila za uvoz plemenske živine brez carinske dajatve. Zato se naj interesenti, ki žele uvažati plemensko živino brez plačila vozne carine obračajo na poljedelske oddelke banskih uprav. Glede veterinarskih ukrepov, ki so potrebni za prevoz plemenske živine, naj se interesenti obrnejo s prošnjami na ministrstvo za poljedelstvo, oddelek za vetrinarstvo. V svojih prošnjah naj navedejo: a) kdo uvažava, kam in kedar; b) kaj uvažava, vr-

ste in spol živine; c) odkod uvažava, država in srez; d) preko katerih držav bo šla živina in preko katerih obmejnih veterinarskih postaj; e) po kateri obmejni veterinarski postaji bode živina pripeljana v našo državo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemčija pristala na plačevanje vojne odškodnine po Youngovem načrtu. Predsednik Hindenburg je podpisal omenjeni načrt in obenem izdal na nemški narod proglas, v katerem povdarja, zakaj se je odločil ravno za Youngov načrt.

Francoska vlada sprejela proračun. Kakor je posneti iz zadnjih sej francoske zbornice, se je Tardieujeva vlada precej utrdila. Parlament je sprejel po 25 ur trajajoči seji državni proračun za leto 1930—31 s 476 glasovi proti 112 glasovom. Proti proračunu so glasovali le socialisti in komunisti. Francoski proračun znaša 50 milijard.

Razorožitvena posvetovanja v Londonu brez uspeha. Vsa dolgotrajna posvetovanja velesil v Londonu glede razorožitve na morju so ostala brezuspešna. Francozi so odločno odklonili ključ do sporazuma, da bi bili na morju enako močni z Italijani.

Vedno bolj neznosne postajajo razmere v Rusiji. Papeževo pismo proti preganjanju kristjanov v Rusiji je zadelo v živo celo sovjetske mogočnjake. Na povelje diktatorja Stalina je začel predsednik Zveze sveta narodnih komisarjev Rikov dajati izjave, da vlada v Rusiji popolna verska svoboda in da so bile zaprte le one cerkve, ki so bile po mnenju vernikov samih odveč in torej zaprte po njihovi želji. Vse to je prozorna laž, kateri ne veruje nikdo (izvemši mariborske socialne demokrate). Sovjeti zapirajo ter rušijo naprej cerkve in samostane in streljajo na kmete, ki branijo svoja svetišča. V šolah se ne sme vršiti nobeden verski pouk. V Moskvi je velik protiverski muzej. Vsak mesec morajo otroci obiskovati ta muzej in učitelj je dolžan ob takih prilikah otrokom iztrebiti iz src vero staršev. — Po poročilih iz Rige je prišlo iz okolice Vitevskega in Pskova večje število ruskih kmetov čez letonsko mejo, proseč, da se jim dovoli preselitev iz sovjetske Rusije v Letonsko. Letonska vlada je morala te prošnje odbiti, ker se ne želi mešati v notranje posle Rusije. Več sto poljedelcev letonske narodnosti pa se je obrnilo na sovjetsko vlado s prošnjo za izselitev v Letonijo. Njihove prošnje so bile odbite, voditelji pa zaprti.

Boj za neodvisnost Indije. Z indijskim narodnim junakom in voditeljem gibanja za neodvisnost Indije od Angleške Ghandijem se je bavil »Slovenski Gospodar« obširno že lansko leto. Ghandijev pokret je postal v zadnjem času za Angleže presneto opasen. Ghandi je začel dne 12. marca svoj pohod po Indiji iz samostana v Satyagrabi do morske obali. Povsod se ustavlja in pridiguje proti davku na sol. Ghandijevemu pokretu se pridružujejo stavke delavstva po večjih mestih.

KONCERT „MARIBORA“

Dvořák:

Sattner: SOČI STABAT MATER

Sodelujejo: solisti gospa LOVŠETOVA, gđe. GOLOBOVA, g. GOSTIČ in g. KRIZAJ. Nastopi do 45 članov močen orkester in mešan zbor »Maribora« pod vodstvom pevovedje g. Janeza Ev. Gašpariča. Začetek: ob osmih zvečer v dvorani »Unlon« (Götz). Vstopnina: Sedeži od 15 do 40 Din, stojišča 8 Din. Vstopnice se bodo dobile od 23. marca v predprodaji v Cikilevi knjigarni na Aleksandrovi cesti in pri Höferju.

Okoličani, udeležite se tega velikega koncerta in se pravočasno prijavite za vstopnice! Oskrbimo tudi avto-vožnje.

2. IV.

1930